

ODLUKA O PRIHVATLJIVOSTI I OSNOVANOSTI SLUČAJA

Datum usvajanja: 26. mart 2021. god.

Slučaj br. 2016-30

Svetlana Đorđević

protiv

EULEX-a

Komisija za razmatranje ljudskih prava je na zasedanju 26. marta 2021. godine u sledećem sastavu:

G. Guénaél METTRAUX, predsedavajući član
Gđa Anna BEDNAREK, član
Gđa Anna AUTIO, član

Uz asistenciju:
G. Ronald Hooghiemstra, pravni službenik

Uzevši u razmatranje gore pomenutu žalbu, predstavljenu u skladu sa Zajedničkom Akcijom Saveta 2008/124/CFSP koja datira od 04. februara 2008. godine, EULEX-ovim Konceptom odgovornosti koji datira od 29. oktobra 2009. god. o osnivanju Komisije za razmatranje ljudskih prava i Pravilnika o radu Komisije prema poslednjim izmenama od 11. decembra 2019. godine

Nakon razmatranja elektronskim putem shodno pravila 13(3) Pravilnika o radu Komisije, odlučuje kao što sledi:

I. POSTUPAK PRED KOMISIJOM

1. Žalba u ovom slučaju je registrovana 22. septembra 2016. godine.
2. Dana 23. septembra 2016. godine, Komisija je obavestila Šefa Misije vladavine prava Evropske Unije na Kosovu, EULEX Kosovo (čitaj „Misija“) da je ovaj slučaj registrovan.
3. Dana 20. septembra 2017. godine, komisija je poslala zahtev za naknadne informacije preko predstavnika srpskih porodica Resursnog Centra za nestala lica (RCNL), nevladinu organizaciju koja se nalazi u Prištini. Nisu primljene nikakve naknadne informacije u vezi sa ovim slučajem u toj fazi.

4. Dana 08. decembra 2017. godine, komisija je prosledila Izjavu sa činjenicama i pitanjima Šefici Misije (čitaj: ŠM), EULEX-a na Kosovu, pozivajući Misiju da podnese svoje odgovore i zapažanja pisanim putem o pritužbama ne kasnije od 26. januara 2018. godine.
5. Pismom 17. januara 2019. godine, od Misije je još jednom zatraženo da dostavi odgovore na pitanja koja su upućena do 16. februara 2019. godine.
6. Pisanim putem je 08. aprila 2019. godine, od Misije ponovo zatraženo da dostavi svoje odgovore na postavljena pitanja što je pre moguće.
7. Dana 20. juna 2019. godine, žalilac je obaveštena da je Komisija još uvek u postupku ispitivanja njenog slučaja.
8. Dana 8. jula 2020. godine, duže od dve godine nakon što je prvi put bio upitan, ŠM je dostavio svoja zapažanja o prihvatljivosti žalbe.
9. Dana 8. jula 2020. godine, pismo od ŠM-a je prosleđeno informisanja radi žalioocu, kojoj je dat rok do 4. septembra 2020. godine da podnese bilo koje naknadne komentare kao odgovor na to pismo. Žalilac nije dostavila nikakav odgovor.
10. Pismom od 18. septembra 2020. godine, Komisija je obavestila Misiju da je, da bi ubrzala postupak, Komisija nameravala da se istovremeno bavi pitanjima prihvatljivosti i osnovanosti u jednoj odluci. U tom cilju, Komisija je pozvala Misiju da dostavi svoja zapažanja o osnovanosti u onim slučajevima za koje je već dala svoje komentare o prihvatljivosti.
11. Dana 11. decembra 2020. godine, Misija je dostavila naknadne komentare o osnovanosti žalbe.
12. Dana 17. decembra 2020. godine, komentari Misije o osnovanosti prosleđeni su žalioocu koja je pozvana da dostavi svoje komentare o osnovanosti slučaja, ukoliko ih ima, najkasnije do 31. januara 2021. godine.
13. Zbog nepredviđenih komplikacija u vezi sa dostavom poštanskih komunikacija, Komisija je odlučila da produži rok podnosiocu žalbe da dostavi komentare o osnovanosti slučaja. Dopisom od 11. februara 2021. godine podnosilac žalbe je obavešten da je rok produžen do 19. marta 2021. godine.
14. Žalilac nije iskoristila priliku da dostavi naknadne komentare o osnovanosti njenog slučaja.

II. ČINJENICE

15. Činjenice koje su predstavljene u žalbi mogu se ukratko opisati kao što sledi.
16. Ili 28. jula 1999. godine ili 28. avgusta 1999. godine, brat podnosioca žalbe, Dejan Stanojević, je navodno otežan na stanici dok je čekao voz u Mitrovici.
17. Nestanak brata podnosioca žalbe je prijavljen KFOR-u, Misiji Ujedinjenih Nacija na Kosovu (UNMIK) i Međunarodnom Komitetu crvenog krsta („MKCK“). Dana 18. maja 2000. godine, MKCK je otvorio zahtev za traženje Dejana Stanojevića.

18. Članovi porodice su dobijali razne nepotvrđene prijave da je Dejan Stanojević držan u pritvoru u Prištini, ili da je viđen negde u Srbiji, ili da se nalazi na nekom drugom mestu.
19. Dana 15. oktobra 2002. godine, pronađeno je telo. Obdukcija je izvršena 15. novembra 2002. godine, kojom je utvrđena „tupa povreda glave“ kao uzrok smrti.
20. Čini se da su između 2000. i 2004. godine vlasti UNMIK-a intervjuisale nekoliko pojedinaca kako bi utvrdile sudbinu preminulog nakon jula 1999. godine.
21. Dana 10. januara 2005. godine, Kancelarija za nestala lica i sudsku medicinu UNMIK-a potvrdila je identitet tela kao Dejana Stanojevića. Identifikacija se zasnivala na *ante mortem* podacima kao i na poređenju DNK dokaza koje je pružila podnosilac žalbe.
22. Dana 10. marta 2005. godine, patolog Odeljenja za pravosuđe UNMIK-a izdao je umrlicu za Dejana Stanojevića.
23. Dana 13. aprila 2005. godine, telo Dejana Stanojevića je predato podnosiocu žalbe.

III. ŽALBA I STANOVIŠTE

24. Podnosilac žalbe navodi da nikada nije sprovedena istraga o okolnostima nestanka njenog brata koji je nestao u julu ili avgustu 1999. godine. Ona ne navodi nijedno posebno pravo za koje se pretpostavlja da je pogođeno ovim navodnim neuspehom.
25. Komisija smatra da se žalba odnosi na najmanje dva određena osnovna prava koja se ogledaju u sledećim odredbama: član 2. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (Konvencija), koji garantuje osnovno pravo osobe na život i, pod svojim proceduralnim delom, predviđa obavezu istrage slučajeva sumnjive smrti; i, član 3 Konvencije koji garantuje pravo osobe da ne bude podvrgnuta mučenju ili nečovečnom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju.
26. Pored toga, žalba bi mogla biti relevantna za pravo predviđeno u članovima 8. i 13. iste Konvencije, koji garantuju prava na porodični život i pristup efikasnom pravnom leku svakome čija su prava i slobode predviđena Konvencijom navodno prekršena.
27. Ista prava su zaštićena određenim brojem drugih međunarodnih sporazuma, uključujući i Međunarodni sporazum o civilnim i političkim pravima. Ova prava čine deo ključnog skupa osnovnih ljudskih prava koja su zagantovana svima kao stvar međunarodnog zakona.
28. Imajući u vidu blisku rodbinsku povezanost između primarne žrtve – Dejana Stanojevića – i podnosioca žalbe – Svetlane Đorđević (sestre Dejana Stanojevića) – Komisija je uverena da se podnosilac žalbe može smatrati sekundarnom žrtvom navodnih kršenja prava i da je, kao takva, potencijalna žrtva u skladu sa pravilom 25 (1) Pravilnika o radu Komisije.

IV. PODNESCI OD STRANE STRANAKA POVODOM PRIHVATLJIVOSTI

Podnosilac žalbe

29. Kao što je gore ukratko opisano, podnosilac žalbe navodi da je, u sprovođenju izvršnog mandata, EULEX Kosovo trebalo da istraži nestanak i ubistvo njenog brata i da to nije učinio, kršeći kako njena osnovna prava tako i osnovna prava njenog brata.

Šef Misije („ŠM“)

30. U svojim podnescima od 8. jula 2020. godine, Šef Misije je izjavio da je Misija saznala za smrt Dejana Stanojevića nakon primopredaje predmeta i spisa predmeta od UNMIK-a EULEX-u u periodu decembar 2008. - mart 2009. godine. Misija je dobila kopije nekoliko dokumenata koji se odnose na ovaj slučaj, uključujući umrlicu izdatu u martu 2005. godine (koja navodi „tupu povredu glave“ kao uzrok smrti), kao i nekoliko drugih neorganizovanih dokumenata poreklom iz različitih policijskih jedinica u UNMIK-u.
31. Izveštaj UNMIK-a o pregledu analize slučaja koji je napravila Jedinica za ratne zločine - Odeljenje za *Ante mortem* i ekshumaciju, dana 7. jula 2008. godine, ukazuje da su pokojnici identifikovani, ali da nije naveden nijedan uzrok smrti. Ovim izveštajem je preporučeno da se slučaj prenese na Odeljenje za ratne zločine - Odeljenje za istrage („JIRZ“) kako bi se utvrdilo „da li je počinjen ratni zločin“.
32. Misija je izjavila da:

„EULEX nema informacije o ovom predmetu koje se odnose na period nakon 7. jula 2008. godine. Ne može se isključiti da su originalni dokumenti koji se odnose na Dejana Stanojevića preneti organima Policije Kosova u nekom trenutku pre početka mandata EULEX-a u decembru 2008. godine.“
33. Misija takođe primećuje da, prema njenoj evidenciji, podnosilac žalbe nije imala direktne kontakte sa EULEX-om u vezi sa smrću njenog brata.
34. Misija navodi da joj je UNMIK u periodu od aprila do decembra 2008. godine, zajedno sa velikim brojem sličnih dosijea, dostavio dokumente koji se odnose na ovaj slučaj. Misija takođe daje opširna objašnjenja procesa evidentiranja, čuvanja i kategorizacije spisa predmeta primljenih od UNMIK-a. Misija ne razjašnjava kako je ovaj proces uticao na njeno postupanje u ovom slučaju. Međutim, ukazuje na brojne nedostatke koji su uticali na način na koji je UNMIK organizovao i registrovao svoje slučajeve. Kao rezultat toga, Misija je morala da izvrši nekoliko pregleda svojih evidencija. Takođe se ističe da su određeni slučajevi prosleđivani Okružnom tužilaštvu i da je JIRZ dala prioritet pregledu takozvanih „dosijea ratnih zločina“ nad „spisima nestalih osoba“.
35. Na pitanje koje korake je Misija preduzela da istraži slučajeve prisilnog nestanka koji datiraju još od sukoba na Kosovu (ili njegovih neposrednih posledica), Misija daje detaljan prikaz određenih koraka koje je preduzela u tom pogledu. Misija kratko odgovara da je „indirektno [istraživala] i procesuirala slučajeve prisilnih nestanaka u okviru predmeta ratnih zločina“.
36. Povodom ovog slučaja, Misija je rekla da „nije bila ni na koji način uključena u [slučaj nestanka i nasilne smrti Dejana Stanojevića]“.
37. Misija navodi da nema dostupnih informacija u vezi sa potencijalnim istražnim koracima koje je UNMIK preduzeo nakon identifikacije i predaje tela porodici u aprilu 2005. godine. Misija tvrdi da nije imala saznanja o tome da je za ovaj slučaj u toku krivična istraga. Zbog toga se nije raspitala kod drugih organizacija o slučaju. Niti se potrudila da stupi u kontakt sa rodbinom pokojnika, uključujući i podnosioca žalbe.
38. Misija takođe poziva podnosioca žalbe da se raspita kod relevantnih kosovskih institucija kako bi saznala da li se trenutno vodi neka krivična istraga u vezi sa njenim bratom.

39. Što se tiče pitanja komisije da li je Misija prekršila prava podnosioca žalbe prema članovima 2. ili 3. Evropske konvencije o ljudskim pravima, Misija je odgovorila da u pogledu prakse rada Komisije o pitanju prihvatljivosti u sličnim slučajevima, uključujući i stav Komisije o šestomesečnom pravilu i promenljivosti člana 3 Konvencije, takođe u slučajevima sumnjive smrti, EULEX ne vidi svrhu ponavljanja ili podnošenja sličnih zapažanja kao što je prethodno podneto.

40. Štaviše, Misija napominje da:

„da potvrda o identifikaciji izdata 10. marta 2005. godine ukazuje da su to ostaci Dejana Stanojevića locirani 15. oktobra 2002. godine i identifikuje kao uzrok smrti Dejana Stanojevića 'tupu povredu glave'. EULEX prihvata da se, s obzirom na utvrđeni uzrok smrti, ovaj slučaj može smatrati „sumnjivom smrću“ što stvara obavezu prema članu 2 Konvencije. U sklopu primopredaje sa UNMIK-a, EULEX je primio neka dokumenta u vezi sa Dejanom Stanojevićem i obelodanio sve informacije koje su mu bile dostupne. Kao što je gore navedeno, između 2000. i 2004. godine organi UNMIK-a su intervjuisali nekoliko pojedinaca, kako bi utvrdile sudbinu pokojnika posle jula 1999. godine; međutim, EULEX ne poseduje nijedan dokument koji bi ukazivao na to da je UNMIK sprovodio istražne radnje u vezi sa ovim predmetom, nakon što su posmrtni ostaci identifikovani kao posmrtni ostaci brata podnositeljke žalbe.“

41. Misija napominje da:

„EULEX ne osporava da podnositeljka žalbe ima pravo da zna šta se dogodilo njenom bratu. Međutim, osporava da se može smatrati da je Misija povredila njena prava iz Konvencije, jer se, kao što je navedeno u zapažanjima Misije u vezi sa žalbama u kojima se pokreću slični navodi, prilikom ocene postupanja EULEX-a u smislu proceduralnog dela člana 2. i člana 3. Konvencije u vezi sa ovom konkretnom smrću, ne može zanemariti veličina izazova sa kojima se EULEX morao suočavati od samog početka svog mandata EULEX.“

Po tom osnovu Misija poziva Komisiju da proceni njene postupke na jedan realističan i proporcionalan način.

42. Misija dodaje da:

„Priroda ukupnih okolnosti u kojima je EULEX bio pozvan da sprovede svoj mandat zahtevala je da se nekim slučajevima da prioritet u odnosu na druge.“

Takođe kaže:

„Suočena sa takvim izazovima i uslovljena ograničenim raspoloživim resursima, kao i kratkim vremenskim rokom svog mandata (od njegovog pokretanja 2008. godine, mandat EULEX-a se produžavao svake dve godine), Misija je bila primorana da brzo donosi teške odluke kako bi se izbegao totalni zastoj. Misija je verovala da je prvobitna kvalifikacija navodnih krivičnih dela od strane UNMIK-a morala biti pravilna i odlučila je da pregledu i ispitivanju oko 1200 dosijea predmeta koje je UNMIK već označio otvorene/aktivne 'predmete ratnih zločina' na takozvanim 'dosijeima nestalih lica'. U okviru kategorije otvorenih/aktivnih 'predmeta ratnih zločina', identifikovala je one predmete koji su izgledali obećavajuće u pogledu ishoda istrage i odbacila ostale predmete. EULEX nije uložio sistematične napore kako bi locirao sve moguće predmetne spise, delove spisa, ili dokumente, koji su možda bili u posedu drugih organizacija i fokusirali su se na materijal koji su primili od UNMIK-a. Kao što je gore objašnjeno, tužioci EULEX-a su smatrali da treba da se usredsrede na navodne

krivične prekršaje koji su počinjeni tokom oružanog sukoba a da ostave posleratne slučajeve osnovnom tužilaštvu.“

43. Misija dalje kaže:

„Misija priznaje da su njene policijske i tužilačke jedinice mogle uložiti više napora na informisanju žrtava i šire javnosti o svojim strategijama i pristupima, kako bi adekvatnije upravljala očekivanjima i bila transparentniji. Međutim, tvrdi da bi bilo prosto nesrazmerno očekivati da je Misija mogla da istovremeno istraži sva ubistva, sumnjive smrti i nestanke, i da sve rođake žrtava informiše o stanju bilo koje istrage. Stoga, u ovom predmetu i uzevši u obzir osnovne prepreke koje su predstavljene, Misija ne smatra da su prava podnositeljke žalbe povređena.“

V. PROCENA KOMISIJE POVODOM PRIHVATLJIVOSTI SLUČAJA

44. U stvari, Misija ne osporava prihvatljivost ovog slučaja i prima k znanju činjenicu da je Komisija u prošlosti proglasila slučajeve slične prirode prihvatljivim (vidi *Milorad Trifunović protiv EULEX-a*, 2016-09, Odluka o prihvatljivosti, 19. jun 2019. god., par. 17).

45. Komisija zaista jeste uverena da su svi uslovi prihvatljivosti ispunjeni u vezi sa ovim slučajem.

VI. PODNESCI OD STRANE STRANAKA U VEZI OSNOVANOSTI SLUČAJA

Podnosilac žalbe

46. Kao što je gore napomenuto, podnosilac žalbe navodi da je, u sprovođenju izvršnog mandata, EULEX Kosovo trebalo da istraži nestanak i ubistvo njenog brata i da to nije učinio, kršeći kako njena osnovna prava tako i osnovna prava njenog brata. U ranijem tekstu Komisija je konstatovala da se ova žalba treba razmatrati u smislu značenja članova 2 (proceduralni deo), 3, 8 i 13 Evropske Konvencije o ljudskim pravima.

Šef Misije („ŠM“)

47. Dopisom od 11. decembra 2020. godine, Šef Misije je odgovorio da poziv da dostavi naknadna zapažanja o osnovanosti slučaja, pored onoga što je već navedeno u njegovim zapažanjima o prihvatljivosti.

48. Misija daje niz generičkih podnesaka u vezi sa nekim praktičnim izazovima povezanim sa istragom slučajeva ove vrste i priznaje da je upravljanje predmetnim spisima koje je dobila od UNMIK-a bio posebno izazov.

49. Misija je objasnila da pod svojim trenutnim mandatom EULEX nije ovlašćen da otkriva informacije o tekućim istragama koje je dobio tokom svojih aktivnosti nadgledanja. Misija je izjavila da:

„Stoga, kada poziva podnosiocce žalbi da se obrate nadležnim organima, Misija ih jednostavno upućuje organima koje su na osnovu zakona nadležni i ovlašćeni da im daju informacije u vezi sa bilo kojim istražnim koracima koje su možda preduzeli po isteku izvršnog mandata EULEX-a u krivično-pravnom sistemu u junu 2018. godine.“

50. Što se tiče njihovih obaveza prema ljudskim pravima, Misija podseća na to da:

„proceduralna obaveza iz člana 2. [Evropske Konvencije o ljudskim pravima], predstavlja jedno ‘od sredstava’, a ne ‘rezultat’. Presudno u oceni njegove primene

jeste da su 'vlasti učinile sve što se od njih razumno moglo očekivati u okolnostima ovog predmeta.' (Vidi, na primer, Evropski sud za ljudska prava (ESLJP) *Trivkanović protiv Hrvatske*, br. 12986/13, Presuda od 6. jula 2017. god., par. 78; *Borojević i ostali protiv Hrvatske*, br. 70273/11, Presuda od 4. aprila 2017. god., par. 57; *Nježić i Štimac protiv Hrvatske*, br. 29823/13, Presuda od 9. aprila 2015. god., par. 69).“

51. Pored toga, Misija podseća da:

„*priroda i stepen ocene moraju se proceniti na osnovu svih relevantnih činjenica i u pogledu praktičnih stvarnosti istražnog rada*' (Vidi, na primer, ESLJP *Cindrić i Bešlić protiv Hrvatske*, br. 72152/13, Presuda od 6. septembra 2016. god. par. 69; Zdjelar i ostali protiv Hrvatske, br. 80960/12, Presuda od 6. jula 2017. god. par. 83; *Velcea i Mazare protiv Rumunije*, br. 64301/01, Presuda od 1. decembra 2009. god. par. 105 i *Armani da Silva protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 5878/08 5878/08, Presuda od 30. marta 2016. god. par. 234).“

52. Misija takođe tvrdi da:

„Kao što je priznato u konsolidovanoj sudskoj praksi Komisije, kao i u sudskoj praksi UNMIK-ove Savetodavne komisije za ljudska prava, očekivanja o sposobnostima jedne misije za vladavinu prava poput EULEX-a da istražuje i procesuiraju ove slučajeve, treba da budu 'realistična' i 'proporcionalna'. Ocena šta je 'realistično' i 'proporcionalno' u odnosu na pojedinačni predmet mora uzeti u obzir 'sve relevantne činjenice' i 'realnosti istražnog rada, kao što je gore opisano [u podnescima Misije]. Nemogućnost istrage navodnog prisilnog nestanka ne može se smatrati kršenjem ljudskih prava, kada se neuspeh istrage materijalizuje u kontekstu zločina velikih razmera, koji uključuju hiljade žrtava i kada je jasno da se ne može očekivati da bilo koji istražni organ reši sve slučajeve dovedene pred njega. Ovo razmatranje se *a fortiori* primenjuje na situaciju u kojoj nadležni organ nije država, već međunarodna misija sa ograničenim resursima na raspolaganju i vremenski ograničenim mandatom (od svog osnivanja 2008. godine, mandat EULEX-a se produžava svake dve godine).“

53. Misija dalje priznaje da:

„upravljanje dosijeima nasleđenim od UNMIK-a bio izazov i da nije bila u stanju da ispravi mnoge nedoslednosti i dupliranja. Takođe priznaje da su njene policijske i tužilačke jedinice trebalo da osiguraju bolju komunikaciju sa žrtvama i rođacima žrtava, a takođe i sa širom javnošću. Međutim, tvrdi da bi bilo prosto nesrazmerno očekivati da je Misija mogla da istraži sva ubistva, sumnjive smrti i nestanke i otvori predmete koje su UNMIK-ovi organi već bili zatvorili.“

54. Misija zaključuje:

„Stoga, u ovom slučaju i uzimajući u obzir osnovne predstavljene prepreke, Misija ne veruje da su povređena prava podnosioca žalbe.“

Podnesci u odgovoru

55. Dana 17. decembra 2020. godine, podnesci Misije i osnovanosti slučaja su prosleđeni podnosiocu žalbe, koja je pozvana da svoje komentare o osnovanosti slučaja, ukoliko ih ima, dostavi najkasnije do 31. januara 2021. godine.

56. Zbog nepredviđenih komplikacija sa dostavom putem pošte, dana 1. februara 2021. godine, Komisija je odlučila da produži rok žalioocu za podnošenje komentara o osnovanosti slučaja do 26. februara 2021. godine.
57. U ovom slučaju nisu primljeni dalji podnesci.

VII. PROCENA KOMISIJE POVODOM OSNOVANOSTI OVOG SLUČAJA

Opšta razmatranja

58. Od Misije se zahtevalo da izvršava svoje izvršne odgovornosti na način koji je u skladu sa relevantnim standardima ljudskih prava. To je, između ostalog, podrazumevalo da će istraživati slučajeve u okviru svoje pravne nadležnosti što uključuje kršenje prava zagarantovanih članovima 2 i 3 Evropske konvencije o ljudskim pravima. U vezi sa relevantnim pravnim standardima koji se primenjuju, videti: KRLJP, Napomena o praksi rada o dužnosti da se straže navodi o kršenju prava, pp. 3-5 (i navedena praksa rada); i *Sadiku-Syla protiv EULEX-a*, 2014-34, Odluka i nalazi, 19. oktobar 2016. god, par. 36; *D.W., E.V., F.U., G.T., Zlata Veselinović, H.S., I.R. protiv EULEX-a*, 2014-11 do 2014-17, Odluka o prihvatljivosti, 30. septembar 2015. god., par. 88; *Sadiku-Syla protiv EULEX-a*, 2014-34, Odluka o prihvatljivosti, 29. septembar 2015. god., par. 58. Videti takođe ESLJP: *Nachova i ostali protiv Bugarske*, Žalbe br. 43577/98 i 43579/98, Presuda od 6. jula 2005.god., par. 110; *Hugh Jordan protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, Žalba br. 24746/94, Presuda 4. maj 2001. god., par. 105; *McCann i ostali protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, Presuda od 27. septembra 1995. god., Serije A br. 324, par. 161; *Assenov i ostali protiv Bugarske*, Presuda od 28. oktobra 1998. god., Izveštaji o presudama i odlukama 1998-VIII, par. 102.
59. Kao posledicu, od Misije se zahtevalo da adekvatno obaveštava rođake nestalih o svojim naporima da istraži ovaj slučaj. KRLJP, Napomena prakse rada o dužnosti da se istraže navodi o kršenju prava, pp. 28-30 (i navedena praksa rada); i *L.O. protiv EULEX-a*, 2014-32, Odluka i nalazi, 11. novembar 2015. god., par. 61-63; *U.F. protiv EULEX-a*, 2016-12, Odluka i nalazi, 12. februar 2020. god., par. 97; *Milijana Avramović protiv EULEX-a*, Odluka i nalazi, slučaj br. 2016-17, 4. jun 2019. god., par. 55; *S.H. protiv EULEX-a*, Odluka i nalazi, slučaj br. 2016-28, 11. septembar 2019. god., par. 66; *Desanka i Zoran Stanišić protiv EULEX-a*, 2012-22, 11. novembar 2015. god., par. 66; videti takođe *Ahmet Özkan i ostali protiv Turske*, Žalba br. 21689/93, ESLJP Presuda od 6. aprila 2004. god., par. 311-314; *Isayeva protiv Rusije*, Žalba br. 57950/00, ESLJP Presuda od 24. februara 2005. god. par. 211-214; *Al-Skeini i ostali protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, Žalba br. 55721/07, ESLJP Presuda od 7. jula 2011. god., par. 167).
60. Ipak, ovaj slučaj, kao i drugi slučajevi prisilnog nestanka/nestalih osoba, trebaju se uzeti u obzir kao da spadaju u opseg izvršnih nadležnosti i odgovornosti Misije.
61. Misija iznosi niz argumenata kako bi pokušala da objasni svoj propust da istraži ovaj slučaj (i druge slične slučajeve) i da rođake nestale osobe u ovom slučaju prikladno informiše.
62. Komisija konstatuje da su mnogi i većina tih argumenata već izneti i odbijeni u ranijim slučajevima iste vrste. Komisija će stoga ograničiti svoja razmatranja na ono što je neophodno za rešavanje ovog slučaj.

Izazovi povezani sa istragom slučajeva nestalih lica/prisilnih nestanaka

63. Šef Misije predlaže da se postupanje Misije u odnosu na pojedinačne slučajeve treba razmotriti u svetlu sveukupnog izazova, što za Misiju predstavlja istraga svih slučajeva nestalih osoba. Panel deli ovaj stav samo donekle.
64. Tačno je, kao što je Komisija u nekoliko navrata priznala, da je zadatak sa kojim se Misija suočila bio težak. Na početku svog mandata bilo je stotine slučajeva koji su se ticali ozbiljnih kršenja ljudskih prava koje je Misija trebalo da istraži. Takođe je tačno da su njihovi izvori – u ekspertizi, finansijama i kadrovski – bili ograničeni. Pored toga, ove teške istrage su trebale da se sprovedu sa ograničenom podrškom od strane lokalnih vlasti i u post-konfliktnoj situaciji koja bi dovela ionako već tešku situaciju u još izazovnije. Štaviše, Misija je nasledila spise od UNMIK-a koji su veoma loše čuvani i organizovani. Ovo je od Misije zahtevalo da sprovede sopstveni, ponovljeni, pregled tih spisa. Povodom ovih poteškoća, pogledati takođe: *U.F. protiv EULEX-a*, 2016-12, Odluka i nalazi, 12. februar 2020. god., par. 60; *L.O. protiv EULEX-a*, 2014-32, 11. novembar 2015. god., par. 43-45; *A,B,C,D protiv EULEX-a*, 2012- 09 do 2012-12, 20. jun 2013. god., par. 50; *K do T protiv EULEX-a*, 2013-05 do 2013-14, 21. april 2015. god., para. 53; *Sadiku-Syla protiv EULEX-a*, 2014-34, Odluka o prihvatljivosti, 29. septembar 2015. god., par. 35-37; *D.W., E.V., F.U., G.T., Zlata Veselinović, H.S., I.R. protiv EULEX-a*, 2014-11 do 2014-17, Odluka o prihvatljivosti, 30. septembar 2015. god., par. 72-74; videti takođe *Savetodavna Komisija za ljudska prava UNMIK-a (SKLJP)* Odluka za slučajeve br. 248/09, 250/09 i 251/09, 25. april 2013. god., par. 35 i par. 70-71.
65. Argumentacija sadržana u podnesku Šefa Misije koja ukazuje na njihova ograničenja, ipak, ne odnosi se na ovaj konkretan slučaj. Umesto toga, prikazuje sistemske nedostatke Misije, i to ove: opšti nedostatak adekvatnog planiranja za istrage i krivična gonjenja; nedostatak politike davanja prioriteta nad predmetima; nedostatak usredsređenosti na slučajeve koji uključuju ozbiljna kršenja ljudskih prava; nedostatak brzih i efikasnih istraga; opšti propust da se rođaci nestalih osoba obavestavaju; nema jasne politike u slučajevima prisilnih nestanaka i nema određivanja prioriteta u odnosu na njih; oskudan broj „rešenih“ slučajeva nestalih; nerazumno oslanjanje na podatke i odlučnost UNMIK-a (vidi npr. *Q.J. protiv EULEX-a*, 2016-23, Odluka i nalazi, 11. decembar 2020. god., par. 45-47; *Vesko Kandić protiv EULEX-a*, 2016-24, Odluka o prihvatljivosti i Odluka i nalazi, 11. decembar 2020. god., par. 80-84); sumnjive prakse tužilačkog osoblja (Vidi npr. *W. protiv EULEX-a*, 2011-07, Odluka i nalazi, 10. april 2013. god., par. 34-35; *F. i ostali protiv EULEX-a*, 2011-27, Odluka i nalazi, 5. decembar 2017. god., par. 60-63); postupci sprovedeni bez jasne pravne osnove (videti npr. *W. protiv EULEX-a*, 2011-07, Odluka i nalazi, 10. april 2013. god., par. 41-43; *G.T. protiv EULEX-a*, 2019-01, Odluka i nalazi, 11. decembar 2020. god., par. 70); neuspeh da se zatraže relevantni podaci od potencijalnih izvora informacija (npr., MKCK; Srpske vlasti; OSCE). Ovi faktori i ostali su očigledni iz slučajeva koji su dospeli pred Komisijom. Ovo nisu posledice izazova vezanih za mandat Misije ili sa nedostatkom izvora. Oni su posledica lošeg planiranja, neadekvatnog operativnog upravljanja istragama i krivičnim gonjenjima, nedostatka jasne politike davanja prioriteta među slučajevima, neuspeh da se uspostavi sistem komunikacije sa rodbinom nestalih lica i neuspeh da se postavi jasna istražna i tužilačka politika u pogledu ove vrste slučajeva. Oni su takođe pokazali nesposobnost od strane Misije da osigura da planiranje i sprovođenje njihovih aktivnosti bude skladno i uzme u obzir obaveze Misije prema ljudskim pravima.
66. Komisija želi usputno da istakne da je Misija već tokom procesa primopredaje shvatila da stanje prenesenih predmetnih spisa nije bilo adekvatno. Stoga je Misiju trebalo upozoriti da postoji potreba da tim podacima pristupi i da se na njih osloni sa određenom dozom opreza. Takođe je trebalo da budu upozoreni na potrebu da osiguraju da na njihovu sposobnost da ispune svoje obaveze ti podaci nemaju negativan uticaj. Kao novoosnovana međunarodna misija sa izvršnim odgovornostima koje obuhvataju istražne i tužilačke funkcije, od Misije se očekivalo da deluje pažljivo. U cilju razumevanja obima

njihovih zadataka u post-konfliktnom okruženju, bilo je potrebno upoznati se sa sadržajem spisa predmeta. Čini se da se to nije dogodilo na štetu žrtava kršenja ljudskih prava, poput ove u ovom slučaju.

67. Na osnovu gore navedenog, Komisija poziva Šefa Misije da izvrši potpunu reviziju istražnih i tužilačkih podataka Misije tokom njenog celokupnog postojanja kako bi dobio jednu jasnu, potpunu i informativnu sliku uzroka i okolnosti svoje nemogućnosti da ispuni ovaj deo svog mandata efikasno i na način koji je u skladu sa obavezama prema ljudskim pravima. Ovo bi trebalo da pomogne Šefu Misije da se pozabavi zaostalim nasleđem ljudskih prava zbog ovih propusta kako bi se osiguralo da Misija bude u stanju da ispravi ona kršenja ljudskih prava koja je počinila tokom svog postojanja.

Nedostatak dokaza iz ranije istrage

68. U svojim podnescima povodom prihvatljivosti ove žalbe (videti, *gore*, par. 36), Misija priznaje da,

„nije bila ni na koji način uključena u [slučaj nestanka i nasilne smrti Dejana Stanojevića]“

Misija sugerše da je to bilo zato što nisu bile dostupne informacije u vezi sa potencijalnim istražnim koracima koje je UNMIK preduzeo nakon identifikacije i vraćanja tela porodici u julu 2008. godine. Stoga, Misija tvrdi da nije imala saznanja o slučaju da je u toku krivična istraga.

69. Ovi podnesci nisu ubeđujući iz sledećih razloga. Suprotno pretpostavci da je postojao „nedostatak informacija“, u stvari su postojali razni zapisi koji su dokumentovali pronalaženje, identifikaciju i povratak tela nestale osobe njegovoj porodici. Misija ukazuje da su UNMIK-ovi istražitelji ispitivali članove porodice o nestanku Dejana Stanojevića, a njegove sestre su dale DNK dokaze u svrhu identifikacije. Ako su ove informacije bile dostupne Misiji, ona ne može da tvrdi da nije bila upoznata sa prethodnim istražnim koracima koje je preduzeo UNMIK. Trebalo je započeti istragu ovog slučaja i proveriti da li bi bilo koji od ovih relevantnih elemenata mogao poslužiti kao orijentacija za otkrivanje dodatnih informacija. Iz evidencije je očigledno da takvi napori nisu učinjeni.
70. Misija ne može da koristi sopstveni neuspeh u istrazi da bi opravdala odsustvo informacija. Informacije proizlaze iz istrage, a ne obrnuto. Stoga je bila odgovornost Misije da pokuša da pribavi takve informacije. Iako su njene obaveze u tom pogledu bile jedno od sredstava koje nisu dale rezultat, iz evidencije je jasno da nije ni pokušala da traži i pribavi informacije osim onoga što je nasledila od UNMIK-a.
71. Komisija primećuje da obaveze Misije vezane za ljudska prava nisu kvalifikovane. Obaveze koje proizlaze iz članova 2 i 3 Konvencije da se istraže ovakvi slučajevi moraju se ispuniti bez obzira na kvalitet dokaza. Dalje, kao što je gore napomenuto, postojali su dokazi na osnovu kojih je mogla da se započne istraga. Bilo bi apsurdno kada bi se jedan organ vlasti mogao osloboditi svojih istražnih obaveza zbog nedostatka informacija pre nego što je uopšte započeo istragu. Dobijanje informacija je suština istrage. Ako se nakon efikasnog i razumnog napora da se izvrši istraga srazmerna važnosti ugroženih prava ne mogu dobiti nikakve ili nedovoljne informacije, vlasti ne mogu biti odgovorne za to što nisu pronašle više informacija. To, međutim, ovde nije slučaj. Misija nije ni pokušala ni započela istragu. Stoga ne može koristiti odsustvo (adekvatnih ili dovoljnih) informacija kao osnovu za neuspeh u pokretanju istrage.
72. Kao što je gore pomenuto, Misija takođe sugerše da nije znala za slučaj, jer očigledno nije bilo tekuće istrage koju je UNMIK sprovodio nakon identifikacije i vraćanja tela.

73. Komisija to ne može prihvatiti kao opravdanje za propust Misije da deluje. Prvo, kao što je Misija više puta podvlačila, znala je da su UNMIK-ovi podaci nepouzdana. Ovo je trebalo da izazove zabrinutost zbog kvaliteta njihovog rada i marljivosti koja se pripisuje njenim istražnim odgovornostima. Čak i ako nije, odgovornosti Misije za ljudska prava su same po sebi značajne. Nisu mogle biti dodeljene trećim stranama, uključujući UNMIK. Stoga je bila odgovornost Misije da pregleda te podatke (kao što je to učinila) kako bi stvorila svoje mišljenje o toku postupaka koji će se preduzeti u vezi sa svakim pojedinačnim slučajem. Očigledno odsustvo istrage od strane UNMIK-a stoga nije imalo pravnog uticaja na sopstvene odgovornosti Misije.
74. Stoga, jedno takvo objašnjenje ne pruža opravdanje za neuspeh Misije da sprovede istragu nad ovim slučajem i da rodbinu nestalog lica dužno obaveštava o toku.
75. Štaviše, Misija je naglasila u pogledu na svoje obaveze u vezi sa ljudskim pravima, da je „proceduralna obaveza prema članu 2. [Evropske konvencije o ljudskim pravima] jedno od „sredstava“, a „nije rezultat“. Presudno u oceni njihove primene je da su „vlasti učinile sve što se od njih razumno moglo očekivati u okolnostima slučaja (vidi par. 48. ove odluke). Po mišljenju Komisije, procena sprovođenja zaista treba da uzme u obzir da li su vlasti „učinile sve što se od njih razumno moglo očekivati“. Poslednji izraz, ipak, treba shvatiti kao povezan sa postupcima vlasti. Priznavanje apsolutne neaktivnosti na strani Misije dovodi do zaključka da je u konkretnom slučaju učinila sve što se od nje moglo razumno očekivati u datim okolnostima.
76. I na kraju, ocenjujući postupanje Misije, Komisija je uzela u obzir važnost prava o kojima se radi i težinu njihovog kršenja. U ovom slučaju i drugim sličnim slučajevima, uključena prava teško da mogu biti značajnija, a njihovo kršenje ozbiljno. U tom pogledu, postupanje Misije trebalo je da odražava ove činjenice, ali nije. Kršenje njihovih obaveza je stoga ozbiljno, što znači da se kršenje prava podnosioca žalbe nastavlja i traje skoro dve decenije.

Obaveštavanje rodbine nestalog lica

77. Misija nije iznela ubedljivo objašnjenje za to što nije obavestila rođake nestalih u ovom slučaju o svojim radnjama ili odluci da ne istraži ovaj slučaj.
78. U tom kontekstu, navodno neadekvatan kvalitet ili nedovoljnost informacija nisu imali uticaja na obavezu Misije da obavesti rodbinu. Sa ili bez takvih informacija, bilo je potrebno da rodbinu nestalih obaveste o njihovim postupcima i naporima. To nisu uradili i nisu pružili ubedljive razloge za taj neuspeh.
79. Na osnovu gore navedenog, Komisija nalazi da Misija nije uspela da ispuní svoje obaveze shodno člana 2 (proceduralnog dela) Konvencije da blisku rodbinu Dejana Stanojevića adekvatno informiše o toku postupaka preduzetih kako bi se istražio njegov nestanak.

U vezi člana 3. Konvencije

80. Međunarodno zakon o ljudskim pravima zahteva da u slučaju kao što je ovaj, rođaci nestalih budu dovoljno informisani o toku istrage slučaja i o toku postupka. Vidi, generalno, *U.F. protiv EULEX-a*, 2016-12, Odluka i nalazi, 12. februara 2020. god., par. 97; *S.H. protiv EULEX-a*, Odluka i nalazi, predmet br. 2016-28, 11. septembra 2019. god., par. 66; *Desanka i Zoran Stanišić protiv EULEX-a*, 2012-22, 11. novembar 2015. god., par. 66; *L.O. protiv EULEX-a*, 2014-32, 11. novembra 2015, par. 60-61, 72-73; KRLJP, Napomena o sudskoj praksi o dužnosti da se istraže navodi o kršenju prava, str. 28-30; vidi takođe *Ahmet Ozkan i drugi protiv Turske*, predstavka br. 21689/93, Presuda ESLJP

od 6. aprila 2004. god., par. 311-314, *Isaieva protiv Rusije*, predstavka br. 57950/00, Presuda ESLJP od 24. februara 2005. god., par. 211-214; *Al-Skeini i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, predstavka br. 55721/07, Presuda ESLJP od 7. jula 2011. god., par. 167.

81. Ovaj zahtev ima za cilj da obezbedi da rođaci mogu na značajan način da daju svoj doprinos i učestvuju i nastoji da umani napor i bol zbog neznanja šta se dogodilo sa njihovom voljenom osobom. Takođe pogledati *S.H. protiv EULEX-a*, Odluka i nalazi, predmet br. 2016-28, 11. septembra 2019. god., par. 66; *U.F. protiv EULEX-a*, 2016-12, Odluka i nalazi, 12. februara 2020. god., par. 96.
82. Komisija podseća na praksu rada Evropskog suda za ljudska prava u pogledu okolnosti u kojima pravo na slobodu od nehumanog postupanja može biti povređeno u slučajevima prisilnog nestanka. U presudi u predmetu *Basayeva i drugi protiv Rusije* (br. 15441/05 i 20731/04, presuda od 28. maja 2009. godine, par.159), Sud je primetio da:

„pitanje da li je član porodice „nestale osobe“ žrtva postupanja suprotno članu 3. zavisice od postojanja posebnih faktora koji patnji podnosilaca žalbe daju dimenziju i karakter koji se razlikuju od emocionalne patnje koja može biti smatra neizbežno prouzrokovana rođacima žrtve ozbiljnog kršenja ljudskih prava. Relevantni elementi će obuhvatati blizinu porodične povezanosti, posebne okolnosti srodne povezanosti, stepen do kojeg je član porodice bio svedok dotičnih događaja, učešće člana porodice u pokušajima da dobije informacije o nestaloj osobi i način na koji su organi vlasti davali odgovore na te upite. Sud bi dalje naglasio da suština takve povrede ne leži uglavnom u činjenici „nestanka“ člana porodice, već se tiče reakcija vlasti i stavova o situaciji kada im se skrene pažnja na to pitanje. Naročito u pogledu ovog poslednjeg, rođak može direktno tvrditi da je žrtva postupanja vlasti (vidi *Orhan protiv Turske*, br. 25656/94, st. 358, 18. juna 2002, i *Imakayeva protiv Rusije*, br. 7615/02, st. 164, 9. novembra 2006. god.).“
83. Obaveza da se žrtve informišu o istražnim naporima posebno je važna u slučaju koji uključuje prisilni nestanak jer preživeli rođaci možda nemaju nikakav drugi izvor informacija o ovom pitanju i nastaviće živeti u nadi da će sudbina njihovog rođaka jednog dana biti rasvetljena. Kao rezultat toga, bliski rođaci nestalog emocionalno pate zbog nedostatka informacija u vezi sa sudbinom njihovog najdražeg. Vidi *U.F. protiv EULEX-a*, 2016-12, Odluka i nalazi, 12. februar 2020. god. par. 87; *Zufe Miladinović protiv EULEX-a*, 2017-02, 19. jun 2019. godine, par. 87; *S.H. protiv EULEX-a*, Odluka i nalazi, Predmet br. 2016-28, 11. septembar 2019. god., par. 78. Takav zahtev je neophodan element zaštite prava žrtava u istrazi jednog takvog slučaja. Vidi, Vidi *U.F. protiv EULEX-a*, 2016-12, Odluka i nalazi, 12. februar 2020. god. par. 98; *S.H. protiv EULEX-a*, Odluka i nalazi, Predmet br. 2016-28, 11. septembar 2019. god., par. 77; *Desanka i Zoran Stanišić protiv EULEX-a*, 2012-22, 11. novembar 2015. godine, par. 66, odnosi se na *L.O. protiv EULEX-a*, 2014-32, 11. novembar 2015. godine, par. 60-61, 72-74; *Zufe Miladinović protiv EULEX-a*, 2017-02, 19. jun 2019. god. par. 86; vidi takođe *Ahmet Özkan i ostali protiv Turske*, žalba br. 21689/93, presuda od 06. aprila 2004, godine, par. 311-314, *Isayeva protiv Rusije*, žalba br. 57950/00, presuda od 24. februara 2005. godine par. 211-214; *Al-Skeini i ostali protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, žalba br. 55721/07, 07. jul 2011. godine, par. 167.
84. Nadležnim vlastima neće lako biti dozvoljeno da ga zanemare ili ignorišu tu obavezu. Videti *S.H. protiv EULEX-a*, Odluka i nalazi, Predmet br. 2016-28, 11. septembar 2019. god., par. 67; *U.F. protiv EULEX-a*, 2016-12, Odluka i nalazi, 12. februar 2020. god. par. 98.

85. Komisija takođe primećuje da pravo na istinu u vezi sa kršenjem ljudskih prava nije samo pojedinačno pravo. Takođe je kolektivno pravo koje služi da se sačuva sećanje na nivou društva i služi kao zaštita od ponavljanja kršenja. Videti *Opšti komentar o pravu na istinu u vezi sa prisilnim nestankom, Izveštaj Radne grupe za prisilna ili nehotična nestanka (2010)*, dokument A/HRC/16/48, preambula. U post-konfliktnom smislu Kosova, istrage prisilnih nestanaka doprinele su - i dalje doprinose - promovisanju istine, kolektivnom podsećanju na takva kršenja ljudskih prava i osiguravanju da se isti ne ponove. Ovo je od suštinskog značaja za žrtve, ali podjednako važno i za društvo u celini.
86. Težini stvari dodaje činjenica da kršenje pomenutih prava traje već skoro dve decenije - od čega je polovina bila u odgovornosti Misije. U tom smislu, podnosilac žalbe imao bi pravo da pretpostavi da su oni koji su odgovorni za istragu zakazali u ispunjavanju svojih odgovornosti i na taj način doprineli njihovoj patnji.
87. U ovom slučaju, brat žalioca, Dejan Stanojević, nestao je u leto 1999. godine. Očigledno je bilo oprečnih glasina u vezi sa tim gde se on nalazi. Iako je njegovo telo pronađeno u oktobru 2002. godine, ono je identifikovano tek u januaru 2005. godine. Tek u aprilu 2005. njegovo telo je predato porodici.
88. U međuvremenu, podnosilac žalbe prijavila je nestanak svog brata istražnim vlastima UNMIK-a, a razni pojedinci su intervjuisani o nestanku njenog brata. Pored toga, dala je uzorke krvi za DNK analizu koji su na kraju korišćeni za identifikaciju tela njenog brata.
89. Na osnovu ovog redosleda događaja, bilo bi razumno da podnosilac žalbe pretpostavi da će istraga o nestanku i ubistvu njenog brata biti u toku. UNMIK je očigledno preduzeo korake da istraži slučaj njenog brata. Jedino kroz komunikaciju između Komisije i Šefa Misije postalo je jasno da u stvari nije bilo tekuće istrage o nestanku i ubistvu Dejana Stanojevića. Sa pravne tačke gledišta, otkrivanje njegovih ostataka nije okončalo obaveze Misije. Umesto toga, trebalo je da istraži stvar kako bi utvrdili okolnosti pod kojima je nestao i kako bi pokušali da identifikuju odgovorne za njegov nestanak kako bi ih izveli pred licem pravde.
90. Nije bilo istrage još od 2008. godine, kada je Misija preuzela odgovornost da istraži predmete koje je UNMIK vodio.
91. Iako je povratak tela njenog brata 2005. godine mogao da donekle ublaži patnju podnosioca žalbe, u nedostatku bilo kakvih informacija u vezi sa okolnostima otmice i smrti njenog brata, ostaće neizvesnost oko njegove sudbine. To važi posebno u smislu identifikovanog uzroka smrti, kao što je navedeno u obdukciji, „tupa povreda glave“.
92. Otkriva se da je ova neizvesnost utoliko potpunija s obzirom na navodno potpuno ne znanje o postojanju slučaja njenog brata od strane Misije i celokupno odsustvo bilo kakvih istražnih koraka nakon uspostavljanja Misije na Kosovu.
93. U ovim okolnostima, Komisija smatra da potpuno nepoštovanje obaveze od strane Misije da vodi istragu o nestanku i smrti Dejana Stanojevića, njihova ozbiljna i trajna priroda uprkos postojanju preliminarnih dokaza o zločinu u kombinaciji sa propustom komunikacije Misije sa rođacima nestalih, predstavlja upravo takve posebne faktore koji opravdavaju zaključak da odnos Misije prema podnosiocu žalbe predstavlja kršenje njenog prava na slobodu od nehumanog postupanja, zagarantovanog članom 3. Konvencije.

Nastavak izvršnog mandata

94. Misija je ponovila tvrdnju koju je već iznosila u ranijim slučajevima, da je spremna da pomogne ukoliko nove informacije u vezi sa rođakom podnosioca žalbe postanu dostupne.
95. Komisija je ranije izrazila svoju obazrivost u pogledu takvih podnesaka, posebno jer bi podnosiocu žalbe mogla stvoriti utisak da je Misija još uvek uključena u istragu ovog slučaja, a da ona to nije. Takva izjava je štaviše u suprotnosti sa pristupom Misije, dok insistira da u tim slučajevima ne može ništa preduzeti zbog nedostatka izvršnog mandata i poštovanja nezavisnosti kosovskih vlasti. Dalje, kao što je već napomenuto, Misija zna da bez istrage takve informacije verovatno neće biti dostupne. Stoga je neophodno da Misija doda suštinu svojim rečima. Pogledajte *Q.J. protiv EULEX-a*, 2016-23, Odluka i nalazi, 11. decembar 2020. god., par. 60-64.
96. Komisija poziva Šefa Misije da usvoji potpunu i efikasnu strategiju za misiju da konačno pitanje nestalih postavi kao prioritet iste.
97. Dok se to ne dogodi, Komisija poziva Misiju da se uzdrži od ponavljanja svoje „spremnosti da pomogne“, što je Komisija već zabeležila i koja ne pruža nikakav oblik pravnog leka podnosiocu žalbe, već može stvoriti lažna očekivanja u situaciji patnje koja traje zbog nerešenog nestanka bliskog srodnika.

Zaključci i nalazi

98. Na osnovu gore navedenog, Komisija nalazi da je Misija povredila prava podnosioca žalbe prema članu 2. (proceduralni deo) i 3. Konvencije tako što nije sprovela istragu povodom nestanka žaliočevog rođaka i tako što nije pružila žaliocu kao i drugim bliskim rođacima informacije u vezi sa ovim slučajem. Uzimajući u obzir ozbiljnost prava o kojima se ovde radi, težinu neuspeha Misije i trajanje datog vremena, kršenje se mora smatrati posebno ozbiljnim i da se i dalje dešava.
99. Stoga je Šef Misije pozvan da preduzme korake i mere koje su srazmerne ovoj činjenici.
100. Na osnovu tih nalaza, Komisija smatra bespotrebno da pruži naknadne zaključke povodom članova 8 i 13 Konvencije. Osim toga, veoma je očigledno da je postupanje Misije imalo negativan uticaj na prava podnosioca žalbe koja su zaštićena spomenutim odredbama. U svojoj proceni koje mere ili korake treba preduzeti da bi se ispravili prekršaji zabeleženi u ovoj odluci, šef misije je pozvan da uzme u obzir ovu činjenicu.
101. U tom pogledu, Komisija poziva Misiju da pažljivo razmotri neophodnost i efikasnost ponavljanja istih argumenata i tačaka, koji su već obrađivani u ranijim slučajevima. Komisija poziva Misiju da svoje buduće argumente utemelji analizom aktivnosti Misije posmatrane iz perspektive njenih obaveza vezanih za ljudska prava.
102. Komisija bi takođe pozvala Šefa Misije da uzme u obzir potrebu da Misija izvrši transparentan i efikasan pregled svojih aktivnosti i nasleđa - posebno sa stanovišta obaveza u vezi sa ljudskim pravima - kako bi se naučile lekcije iz iskustva Misije za buduće takve poduhvate.

IZ TIH RAZLOGA, KOMISIJA JEDNOGLASNO

NALAZI da je žalba prihvatljiva shodno članova 2 (proceduralni deo), 3, 8 i 13 Evropske Konvencije o ljudskim pravima;

NALAZI da je Misija prekršila prava podnosioca žalbe zaštićena članovima 2 (proceduralni deo), i 3 Konvencije;

DALJE NALAZI da su kršenja ozbiljna i i dalje traju te stoga zahtevaju usvajanje popravniha mera koje su srazmerne njima;

POZIVA Šefa Misije da usvoji popravne mere srazmerne ozbiljnosti uključenih kršenja;

NALAZI da ne treba da pruži zaključke o osnovanosti u pogledu članova 8 i 13 Konvencije;

POZIVA ŠEFA MISIJE, konkretno, da razmotri tumačenje koje je trenutno dato prirodi i obimu obaveza Misije u polju ljudskih prava i da uzme u obzir sledeće:

1. Komisija poziva Šefa Misije da uzme u obzir formalno priznanje kršenja prava podnosioca žalbe od strane Misije i da ponudi adekvatno olakšanje za isto.
2. Komisija poziva Misiju da nastavi da traži i otkrije ured tužilaštva odgovoran za sprovođenje istrage nad ovim slučajem.
3. Komisija dalje poziva Misiju da se raspita kod nadležnog tužioca da li se nad ovim pitanjem vrši istraga i, ukoliko ne, zašto je to tako.
4. Komisija poziva Misiju da razmotri koje konkretne i značajne korake treba preduzeti da se doprinese napredovanju istrage slučajeva prisilnog nestanka/nestalih osoba. Komisija je spremna da nastavi da saraduje sa Šefom Misije u pokušaju da pronađe rešenja u tu svrhu. Komisija želi, međutim, da napomene da su dosadašnji koraci koje je Misija preduzela neadekvatni sa stanovišta njenih obaveza u pogledu ljudskih prava i nisu u stanju da smisleno doprinesu rešavanju tih slučajeva.
5. Komisija poziva Šefa Misije da pažljivo razmotri koji pravni lekovi su i dalje dostupni Misiji u slučaju kao što je ovaj kada je utvrđeno da je Misija prekršila prava rođaka nestale osobe i da obavesti Komisiju o svojim zaključcima.
6. Komisija poziva Misiju da ovu Odluku dostavi
 - i. Relevantnom osoblju unutar Misije;
 - ii. Relevantnim zvaničnicima Evropske Unije koji imaju odgovornosti prema Kosovu, regionu Balkana Misije zajedničke bezbednosne i odbrambene politike (CSDP), ili pitanjima ljudskih prava.

POZIVA Misiju da izvesti Komisiju o gore navedenim preporukama u što skorije vreme a najkasnije do 30. novembra 2021. godine.

U ime Komisije,

Guénaél METTRAUX
Predsedavajući član

Anna BEDNAREK
Član

Anna AUTIO
Član